

OBŁOŻONY (35) *part praet pass pf*

obłożony (31), **obłożon** (3), obłożony *a.* obłożon (1).

Wszystkie o jasne.

sg m N obłożony (15), obłożon (3); ~ (*attrib*) obłożony (4); ~ (*praed*) obłożony (5), obłożon (3); obłożony *SienLek*, *SkarŻyw* (2), *GostGosp*; obłożon *BielKron*, *KochPs*; obłożony : obłożon *WujNT* (1:1). ◇ *G* obłożon(e)go (2). ◇ *A* obłożony (1). ◇ *f N* (*praed*) obłożon(a) (1). ◇ *pl N m pers* obłożeni (8); -éni (1), -(e)ni (7). *subst* obłożon(e) (3). ◇ *G* obłożonych (1). ◇ *A subst* obłożon(e) (1).

Sł stp s.v. obłożyć, Cn notuje, Linde XVI(XVII) – XVIII w. s.v. obłożyć.

1. Pokryty na powierzchni (*a.* z jakiejś strony) [czym] (14) :

W charakterystycznych połączeniach: obłożony(-e) kieścień, kościół, mszał, nogi, noż, szcep, ściany.

Wyrażenia: »obłożony blachami« [szyk 2:1] (3): [uczynicie też sień] w kthorey od południá áby było słupow dwadzyeściá/ ná pięć łokci wzwyż/ obłożone bláchámi írebrnemi *BielKron* 33v, 77; *Mącz* 26d.

»obłożony gnojem« (1): *A* mowie/ okopác szcep/ íeśli był ná zimę obłożony gnoiem/ álbo iáką mierzwą *GostGosp* 98.

»klenotami obłożony« (1): nogi íego [papieža] ímrodliwe/ chociaż perfumowane/ y klenotami obłożone/ cáłuią *CzechEp* 350.

»słoniową kością obłożony« (2): *Secespita*, *Przinofzka* álbo nóž do rzezánia ofiar/ Słoniową koscią obłożony. *Mącz* 377a; *Calep* 347a.

»srebrem obłożony« (1): Włytko Srebrne aż wiecz nazbyt Mířał axamitny Czerwony Cziřcie Srebrem obłożony. *RejKup* t6v.

»obłożon zewnątrz i zwirzchu« (1): Podłoga íego [Kościola Salomonowego] byłá s pięknego kámienia mármorowego/ á řam kościół wřzytek obłożon bláchámi złotemi zewnątrz y zwirzchu/ ták íž kámienia nie było widác *BielKron* 77.

»złotem obłożony« (2): Miał ná łobie Kniáz wielki terlik Złotogłowowy/ kieścień zá pářem złotem obłożony *BielKron* 435, 457.

Przen (2) : [Dlaczego mężczyźni na poczciwość białychgłów wazą] áby zamku tego gdzie poczciwość mieřzka dobył/ te ták twárde Diámenty íkruřzył/ á zágrzał ow zimny lod/ którym cnotliwe białegłowy obłożone řercá máią. *GórnDworz* Bb5.

Wyrażenie: »zawsząd obłożon« (1): [o złym człowieku] Iáko drugi członki íwé okrył odźzieniem/ Ták on zewřząd obłożon íeřt złorzeczeniem. *KochPs* 169.

a. lek. (2) : Tež łok z ízánty pić bárzo dobry tym co żořtą niemoc máią/ á owřzem gdy będzie chory Linmi od godziny do godziny obłożony *SienLek* 91; widziałem kurczem vpádłé/ kiedy zá tegóž otrębámi gorácemi obłożeni/ do zdrowia przychóžili. *Oczko* 18.

2. Obciążony, na którego włożono jakiś ciężar; *circumdatus* *Mącz*, *Vulg*; *sarcinatus* *Mącz*, *Cn* (19) :

Wyrażenia: »zbytne ciałem obłożony« = *tlusty* (1): Zalię íeřthliby k temu bárzo thłůřta albo ciałem zbytne byłá obłożona niewiářtha Tedyby ínadniey takowey na licze ležeć nakolanoch. *FalZioł* V 23d.

»tłumokiem obłożony« (1): *Sarcinatus*, *Tłumokiem* obłożony. *Mącz* 368b.

Przen (17) : potrzebami rozlicznymi/ ná tym płáčźliwym pádole/ obłożeni być muśimy/ y przypadkom rozmáitým podlegamy *LatHar* 576; Lecz lię boi/ áby do nich przyźedźy/ nie nálazł niektorych roftyrkámi y innemi złościami ielzcie obłożonych. *WujNT* 645.

Wyrażenia: »chorobami obłożony« (1): człowiek po śmierci lepiey żyie/ lepiey łyźy/ lepiey widzi/ ciáľá ták trudnego/ gnuśnego y cięźkiego/ y chorobámi obłożonego zbywźy. *SkarKaz* 383a.

»ciałem, błotem ciáľa obłożony« [szyk 8:1] (8:1): [*Piotr i Paweł*] vczynkiem y náuką/ łtworzenie wźytko przelzi: á błotem ciáľá tego obłożeni/ nálezi lię nád Anioły więťszemi. *SkarŻyw* 595, 260, 301, 463; prośimy pokornie máieřtatu twego/ áby ci wźyřcy/ zá ktore vmysłiliřmy modlitwy czynić/ y ktorzy ielzcie: ábo ná tym řwiecie ciáľem obłożeni żyiá/ ábo lię iuż z nim/ cięźar ciáľá tu zořtáwiwźy/ rozřtáli [...] odpufzczenia dořtápiłi. *LatHar* 88, 183, 330, 484; *SkarKaz* 117a; [*SkarŻyw* 301 (*Linde*)].

»obłożony grzechem« (1): bliźzy wam y poteźnieyřy [!] zemnie przykľad/ ktorym ielť obłożony grzechem y vrodzony wgrzechu iáko y wy. *SkarŻyw* A5v.

»obłożon krewkořcią« (1): [*kaźdy arcykapłan*] Ktoryby lię mogł vźalić nieumieiętnych y błáďących: gdyź y on obłożon ielť krewkořcią [*circumdatus est infirmitate*]: á dla tego powinien ielť/ iáko zá lud/ tákże y řam zá lię ofiarowáć zá grzechy. *WujNT Hebr* 5/2.

»łańcuchem obłożony« (1): Abowiem dla nádźieie Izráelřkiej tym łáncuchem ielťem obłożony [*catena hac circumdatus sum*]. *WujNT Act* 28/20.

»naturą obłożony« (1): ten Syn Boży rowny Bogu/ ciáľem y naturą obłożony/ ná wzgárdę/ pořmiech y řrogą mękę y śmierć řromotną dány być miał *SkarKaz* 117a.

»sprawami obłożony« [szyk 1:1] (2): Stan řpráwámi obłożony trudnieyřy ku vznaniu. *RejPos* 66v marg, 57v.

Szereg: »obłożony a ociąźony« (1): thym záwźdy trudniey poznáć to dzieciátko/ nam iáwnie przynieřione á ofiárowáne w pořzodek nas [...] ktorzy řá obłożeni á ociąźeni řpráwámi řwiáthá tego *RejPos* 57v.

3. *Obramowany; fimbriatus Mącz* (2) : Consertus, Oľáďzony/ Obłożony/ yáko řzátá bramą áľbo czym tákowym. *Mącz* 387d, 127a.

[*obłożony czym: ZapWpol* 1530 205/152; hazuka czamletowa, czarna, bez wody, koľniersz i przodki aksamintem obłożone *InwMieszcz* 1583 nr 243.

Wyrażenie: »u řpodku obłożona«: Šhubą czamletową czerwoną brzuřchki popieliczimi podbiřhá a widřá v řpodku obłożona *ZapWpol* 1530 205/153.]

4. [*Umieszczony [na co]*: Takieź [gruszki] ná łono obłożone krwie wyćiekanie zářtánawiaiá. *Cresc* 1571 389.]

Synonimy: 1. okryty, pokryty; 2. obciąźony; 3. obramowany.

Cf **OBŁOŻYĆ**